

E L Ő T E R J E S Z T É S

- Tárgy:** A 2023. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenység átfogó értékelése
- Előkészítette:** Önkormányzati és Igazgatási Iroda
Általános Igazgatási Csoport
Linter Nikoletta csoportvezető
- Megtárgyalja:** Humán Bizottság
- Meghívandó:** Sikos Rita – Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet
intézményvezetője

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban: Gyvt.) 94.§ (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat, fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése. A Gyvt. 94. § (2) bekezdése szerint a települési önkormányzat biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat, valamint szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. A Gyvt. 94. § (2a) bekezdése előírja, hogy a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat lakosságától függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni. A gyermekjóléti szolgálat ellátási területe a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések lakosságára terjed ki. A Gyvt. 94. § (3) bekezdése értelmében az a települési önkormányzat, amelynek területén 10.000 főnél több állandó lakos él, bölcsődét köteles működtetni.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít. Az értékelést - települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően - meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 10. számú melléklete tartalmazza.

2013. január 1-jétől, a közigazgatási reform részeként átalakult a gyermekvédelmi rendszer is. A Gyvt., továbbá a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Korm.rendelet 1. §-a szerint a gyámhatóság feladat- és hatásköreit a települési önkormányzat jegyzője, a fővárosi és vármegyei kormányhivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatala (a továbbiakban: gyámhivatal), és a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal gyakorolja.

A települési önkormányzat jegyzője az alábbi feladat- és hatásköröket látja el:

- nagykorú apa esetében teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatot vesz fel,
- a gyermek családi jogállásának rendezése érdekében megállapítja a gyermek családi és utónevét,
- a gyámhatósági ügyekben megkeresésre környezettanulmányt készít,
- megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát,
- megállapítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének fennállását,
- hozzájárul a kiskorú gyermeknek az apaság megállapítása iránti perben az anya pertársaként való részvételéhez,
- megállapítja az ismeretlen szülőktől származó gyermek és a képzelt szülők adatait,
- gyakorolja a gyámhatósági névmegállapítással kapcsolatos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:151. §-ában meghatározott hatásköröket,
- ellátja a törvényben vagy kormányrendeletben hatáskörébe utalt egyéb gyermekvédelmi és gyámügyi feladatokat.

A Tapolca Város Önkormányzata által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátásokra vonatkozó szabályozást a 2021. június 2-án hatályba lépett, a szociális és gyermekvédelmi ellátásokról és az ezzel kapcsolatos eljárási szabályokról szóló 13/2021. (VI.1.) önkormányzati rendelet tartalmazza.

A 2023. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenység átfogó értékelését az előterjesztés 1. számú melléklete tartalmazza.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységről készült átfogó értékelést megvitatni szíveskedjen!

HATÁROZATI JAVASLAT

Tapolca Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 2023. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységről készült átfogó értékelést elfogadja.

Felkéri a polgármestert, hogy a dokumentumot küldje meg az illetékes gyámhatóságnak.

Határidő: 2024. május 31.

Felelős: polgármester

Tapolca, 2024. április 17.

Dobó Zoltán
polgármester

TAPOLCA VÁROS 2023. ÉVI GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉGÉNEK ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSE

1. TAPOLCA DEMOGRÁFIAI MUTATÓI

Tapolca város állandó lakossága 2023. december 31-i adatok szerint 14.358 fő. A 18 év alatti gyermekek, illetve fiatalok száma 2199 fő, azaz a lakosságnak mindössze 15,3 % -a, ebből 14. életévüket még be nem töltött gyermekek száma 1524 fő. A lakosság száma és a gyermekkorúak száma is évről évre fokozatosan csökkenő tendenciát mutat:

Adott év december 31-én	Állandó lakosok száma (fő)	0-18 éves korúak száma (fő)	0-14 éves korúak száma (fő)
2022	14 644	2317	1742
2021	14 993	2383	1782
2020	15.292	2447	1845
2019	15.500	2487	1908
2018	15.706	2545	1982
2017	15.908	2597	2051
2016	16.004	2620	1916
2015	16.182	2662	1916
2014	16.326	2697	2118
2013	16.499	2773	2138

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

A szociális rászorultságtól függő – rendszeres és rendkívüli – pénzbeli és természetbeni ellátások ügyintézését az Önkormányzati és Igazgatási Iroda Általános Igazgatási Csoportja látja el.

A gyermekekhez kapcsolódó támogatások a 2023. évben az alábbiak szerint alakultak:

Támogatás típusa	Részesülők száma	Kifizetett összeg	Önkormányzatot terhelő összeg
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma 2023. december 31-én	87 család, 169 gyermek, 5 nagykorú fiatal felnőtt	Természetbeni támogatási forma	-
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők támogatása	I. félév: 160 gyermek II. félév: 161 gyermek	2.020.500.- Ft (kifizetés 2 alkalommal, augusztus és november hónapban)	-
Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati támogatás	11 hallgató	1.870.000.- Ft	1.870.000.- Ft
Felsőfokú tanulmányi támogatás	11 tanuló	1.250.000.- Ft / 2 félév	1.250.000.- Ft

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 18. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzbeli támogatást állapíthat meg. Az ellátások nyújtásának helyi szabályait Tapolca Város Önkormányzata Képviselő-testülete 2021. június 1-jén hatályba lépett, a szociális és gyermekvédelmi ellátásokról és az ezzel kapcsolatos eljárási szabályokról szóló 13/2021. (VI.1.) önkormányzati rendelete, valamint a felsőoktatási intézményekben tanuló

szociálisan hátrányos helyzetű hallgatók támogatásáról szóló 10/2021. (V.26.) önkormányzati rendelete tartalmazta. A Gyvt. 19., 20. és a 20/A.§-ai rendelkeznek a jegyző által kötelezően biztosítandó pénzbeli és természetbeni ellátásokról, melyek a következők: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, illetve az ehhez kapcsolódó pénzbeli juttatás, továbbá a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó, évente két alkalommal, pénzbeli támogatás.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítására 176 gyermekre tekintettel nyújtottak be kérelmet, melyből 6 gyermekre vonatkozó kérelmet kellett elutasítani 4 gyermek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem összege meghaladta a Gyvt. által meghatározott jövedelemhatárt, 2 gyermek esetében a család vagyoni helyzete okán.

2023. évben 117 gyermekre vonatkozóan állapítottuk meg a hátrányos helyzetet és 1 esetben a halmozottan hátrányos helyzetet, nagyrészt a szülők alacsony iskolai végzettsége okán.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel járó természetbeni támogatások mellett évente két alkalommal pénzbeli támogatásban részesültek az arra jogosultak. A támogatás mértéke 2017. évtől differenciáltan került megállapításra. A differenciálás alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult és egyben hátrányos helyzetű gyermekek számára emelt összegű támogatás, az e feltételeknek nem megfelelő, de a természetbeni támogatásra jogosult gyermekek számára alapösszegű támogatás került biztosításra. Az emelt összegű támogatás értéke 6.500.- Ft, az alapösszegű támogatás értéke 6.000.- Ft.

2023. évben szünidei gyermekétkeztetés keretében a nyári szünetben 1 gyermek, az őszi szünetben 1 gyermek a téli szünetben pedig 4 gyermek részesült napi egyszeri meleg étkezésben. A tavaszi szünetre nem nyújtottak be kérelmet a családok. A lebonyolítás a Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet Család- és Gyermekjóléti Központ családsegítőivel együttműködve valósult meg. A szükséges ételadagot a Tapolcai Diák- és Közétkeztető Kft. biztosította.

Gyermekétkeztetés költségeihez kapcsolódó települési támogatás

Gyermekétkeztetés költségeihez kapcsolódó települési támogatás megállapítása iránt nem érkezett be kérelem Tapolca Város Önkormányzatához.

Rendkívüli települési támogatás

Rendkívüli települési támogatás az időszakosan létfenntartási gondokkal küzdő, létfenntartást veszélyeztető helyzetbe került, gyermeket gondozó családok részére, illetve az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás elősegítése érdekében a nevelésbe vett gyermek családja részére nyújtott támogatás. A rendkívüli települési támogatás igénylésének részletszabályai Tapolca Város Önkormányzata Képviselő-testülete a szociális és gyermekvédelmi ellátásokról és az ezzel kapcsolatos eljárási szabályokról szóló 13/2021. (VI.1.) önkormányzati rendeletében találhatóak.

Rendkívüli települési támogatást 318 alkalommal állapítottunk meg pénzbeli vagy természetbeni támogatás formájában az időszakosan létfenntartási gondokkal küzdő, létfenntartást veszélyeztető élethelyzetbe került családok részére, illetve az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás elősegítése érdekében a szülő részére útiköltség térítésre.

Az egyszeri támogatások igénylésének leggyakoribb indoka a napi megélhetési problémák, magas gyógyszerköltségek, illetve a gyermekek részére ruházat, cipő, tanszer megvásárlásának problémája volt. Több család esetében nyújtottunk segítséget közüzemi számla kifizetéséhez, megelőzve ezzel az adott szolgáltatás kikapcsolását vagy korlátozását.

2023. évben rendkívüli települési támogatás címén 7 452 320 Ft-ot fizettünk ki.

Rendkívüli települési támogatás iránti kérelem 5 esetben került elutasításra, ezen kérelmek nem feleltek meg az önkormányzati rendeletben előírt feltételeknek.

Lakhatás költségeihez nyújtott települési támogatás

A rendkívüli települési támogatás mellett másik jelentős támogatási forma a lakhatási támogatás, melynek megállapítására 2023. évben 40 család nyújtotta be kérelmét, ebből egy került elutasításra, tekintettel arra, hogy a családban az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem meghaladta a rendeletben előírt határt. 39 kérelmező jogosultságát állapítottunk meg 12-12 hónapos időtartamra, a háztartásban élők jövedelmétől függően, havi 3.000.- Ft-tól 6.000.- Ft-ig terjedő mértékű támogatást, amely összeget minden hónapban a kérelmező által megjelölt közműszolgáltató vagy főbérelő részére utaltuk. Ezen a címen 2023. évben 2.403.000 Ft támogatást adtunk.

Tapolca Város Önkormányzata 2023. évben is igyekezett minden ügyfélnek segítséget nyújtani problémái megoldásához akár pénzeli akár természetbeni támogatás formájában. Valamennyi jogos és megalapozott kérelem esetén megállapítottuk a támogatást a kérelmezőknek.

Gyermekétkeztetés

A városban a gyermekétkeztetés a bölcsőde, óvodák, illetve iskolák keretében megoldott. Valamennyi intézmény részére a Tapolcai Diák- és Közétkeztető Kft. szállítja a gyermekek életkorának megfelelően előállított ételt, melyet a gyermekek az intézményekben kialakított ebédlőkben fogyasztanak el. Lehetőség van diétás étkezésre, továbbá egészséges étkezést tudnak biztosítani az ételallergiában (pl. tej, szója) szenvedő gyermekek részére is.

A Gyvt. előírásai értelmében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult bölcsődés és óvodás korú-, valamint az általános iskola 1-8. osztályába járó gyermekek után a szülőknek nem kellett térítési díjat fizetni.

Felügyeleti ellenőrzések tapasztalatai:

Az Önkormányzat gyámügyi tevékenységét érintő ellenőrzés 2023. évben nem volt.

3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK

Tapolca Város Önkormányzata az alábbi szociális szolgáltatásokat biztosítja:

Szociális alapszolgáltatások

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- családsegítés
- támogató szolgáltatás
- a nappali ellátás

Személyes gondoskodás keretébe tartozó, átmeneti elhelyezést nyújtó szakosított ellátások

- Idősek Otthona (4 férőhely)
- hajléktalan személyek átmeneti szállása

Gyermekjóléti alapellátás

- gyermekjóléti szolgálat
- gyermekjóléti központ
- bölcsőde

A Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet 2013. június 30. napjáig Tapolca Város Önkormányzatának fenntartásában volt. A szociális és gyermekvédelmi feladatok hatékonyabb ellátása érdekében és a jogszabályi változásoknak megfelelően Tapolca Város és Raposka Község

Önkormányzata 2013. január 1-jétől létrehozta a Tapolcai Alapszolgáltatási Intézményi Társulást, ehhez 2016. január 1-jétől Gyulakeszi települési is csatlakozott.

Család- és Gyermekjóléti Központ

A Család- és Gyermekjóléti Központ szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik a Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézeten belül. Ellátási területe Tapolca, Raposka és Gyulakeszi településekre terjed ki.

A Központ a család - és gyermekjóléti szolgálat általános feladatain túl (családsegítő, gyermekjóléti alapellátás) menedzseli a gyámhatósági intézkedéssel érintett családok gondozását, járási szinten egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat szervez és nyújt, valamint végzi az észlelő- és jelzőrendszer járási szintű koordinálását, működtetését.

A Család- és Gyermekjóléti Központ szervezeti egységeként működő család- és gyermekjóléti szolgálat tevékenysége

A Szolgálatnál dolgozó családsegítők a szociális, mentálhigiénés problémákkal küzdő, egyéb krízishelyzetbe került személyek, családok számára nyújtanak olyan személyes szolgáltatást, melynek fő célja a krízishelyzet megszüntetése, az önálló életvezetési képesség kialakítása, megőrzése.

Továbbá ellátják a gyermekjóléti szolgáltatás feladatait, amely a gyermekek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás. Célja a gyermekek egészséges testi, lelki, mentális, erkölcsi fejlődése, veszélyeztetettségük megelőzése, a kialakult veszélyeztetettségük megszüntetése, a családjukból kiemelt gyerekek visszahelyezése. Ennek keretében szociális segítő munkát végeznek, tanácsadást- információt nyújtanak, hivatalos ügyekben való segítséget, közvetítést végeznek.

Fontos feladatuk a kliens és családtagjainak problémamegoldó képességének fejlesztése, képessé tenni őket arra, hogy problémáikat a természetes erőforrásrendszerük igénybevételével, önállóan tudják megoldani. Cél, hogy a gyermekek mindenek felett álló érdekei érvényesüljenek, a szülők és a gyerekek bizalommal forduljanak a Szolgálathoz, illetve a gyermekek problémái elsősorban a családon belül megoldódjanak.

A klienseket érintő egyszeri segítségnyújtások (az első interjúval megoldható esetek) száma 500 esetszám feletti, melynek túlnyomó többsége (2/3) adományközvetítés volt.

A családsegítők közreműködtek a szülők életkörülményeinek javításában, a szülő-gyermek kapcsolat helyreállításában. 2023 évben válsághelyzetbe került várandós anya 2 fő volt a Szolgálat gondozása alatt.

A szolgáltatást igénybe vevők nagy számban kértek információt, valamint adományt. Leggyakrabban ügyintézésben, anyagi- és lakhatási problémák okozta nehézségek, valamint családi-kapcsolati problémák, szenvedély- és pszichiátriai betegség, gyermeknevelési nehézségek miatt keresték fel a családsegítőket. A jelzőrendszer tagjaitól jelentős számú jelzés érkezett iskolai mulasztások és egészségügyi probléma okán. Az év során gondozásban családsegítés keretében 16 fő volt, gyermekjóléti alapellátás keretében gondozott 61 család, 81gyermeke.

Munkájuk során tapasztalják, hogy a gyermeknevelési, lelki, magatartási-beilleszkedési problémákkal, a válás következtében kapcsolattartási problémákkal küzdő gyermekek, illetve a különféle egészségügyi, főként mentális betegségekkel küzdő személyek, családok száma továbbra is növekszik, melyekre az egészségügyi ellátórendszer már nem tud időben reagálni. Jellemző a nem megfelelő nevelési attitűd, a kettős nevelés, a diszfunkcionális családi működés, a generációs határok hiánya, a kezeletlen mentális betegségek gyermekre-családra gyakorolt negatív hatásának, továbbá a mozaik- és egyszülős családok számának növekedése. A roma családok életviteléből

adódóan továbbra is gyakori problémát jelent a korai (már gyermekkorban létesített) párkapcsolat és/vagy gyermekvállalás, valamint az iskolai kötelességek elmulasztása. Tovább nő azon gyerekek száma, akik nem fejezik be az általános iskola hatodik osztályát sem 16 éves korukig. Az ő esetükben sem a közoktatás, sem a felnőttoktatás nem tud megoldást nyújtani az általános iskolai bizonyítvány megszerzésére. Egyre több gyermek önértékelési és önbecsülési problémákkal küzd, a bántalmazás, a zaklatás, az agresszivitás és devianciák is növekvő tendenciát mutatnak.

2023. évben is számos adományt (meleg étel, tartós élelmiszer, ruha, játék, használati tárgyak) tudtak közvetíteni a rászorulókat részére, saját szervezésű adománygyűjtéseknek és különböző szervezetek segítségével, felajánlásának köszönhetően.

A Hit Gyülekezete Tapolcai szervezte által 1 alkalommal iskolai tanévkezdési tanszercsomagot juttattak el 30 rászoruló iskolás gyermek részére.

A Katolikus Karitasz szociális tűzifaprogramjába 5 családot vontak be, tartós élelmiszercsomagot 13 családnak közvetítettek, 12 gyermek kaphatott 5-5 ezer forintos utalványt tanszervásárláshoz, pelenka programban is közreműködtek, mely során 5 család részesült 3 hónapon keresztül pelenkában.

A Bokréta Nagycsaládosokkal szoros együttműködésben, a Magyar Élelmiszerbank program keretében heti 2 alkalommal (hétfő és csütörtök) osztottak pékárut a Lidl Áruházból.

A Sport- és Egészségközpont Jótékonyági autókiállítás rendezvény keretében adományt gyűjtöttek az intézmény részére, melynek keretében 500.000 forint értékben kaptak tartós élelmiszereket, amiket folyamatosan kiosztottak a rászoruló családoknak.

Mindezen túlmenően az intézmény folyamatosan bonyolít célzott gyűjtést, igyekszik összehozni a rászorulókat a felajánlókkal egyedi kérések esetén.

Az év végi ünnepek alkalmával 2023. évben is megrendezésre kerül a Telekom Veszprém Kézilabda csapat szurkolói csoportjával közösen lebonyolított 3 napos meleg étel osztás. A Tapolcai Trappolókkal szintén közösen lebonyolított jótékonyági futás rendezvényen tartós élelmiszereket, továbbá tisztálkodási- és illatszereket fogadtak.

A 2023-es évben egy kliens volt, akinek az esetében a védőnői szolgálattal szorosan együttműködve ügyintézés keretében tudunk közreműködni abban, hogy intrauterin fogamzásgátló eszközt (spirál) kapjon vissza nem térítendő önkormányzati támogatás formájában. Több kliensnek is felajánlották a lehetőséget, de az a tapasztalt, hogy egyre kevesebben szeretnének vele élni.

A gyermekjóléti szolgálat nagy hangsúlyt fektet a megelőzést célzó gyermekvédelmi tevékenységekre. Nem csak a veszélyeztetett gyermekek védelme, hanem minden gyermek családban történő nevelésének segítése terén vannak kötelezettségeik.

A Család- és Gyermekjóléti Központ a család- és gyermekjóléti szolgálat általános feladatain túl a következő járási szintű speciális feladatokat végezte 2023. évben:

Hatósági intézkedéssel érintett gyermekek és családjuk gondozása:

A Család- és Gyermekjóléti Központ három esetmenedzsere gyermekvédelmi gondoskodás keretében tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló, veszélyeztetettségük megszüntetését célzó tevékenységet lát el.

Ennek keretében kezdeményezik a gyermekek védelembe vételét vagy súlyosabb veszélyeztetettség esetén a gyermekek nevelésbe vételét, ideiglenes hatályú elhelyezését, továbbá esetmenedzselés keretében gondoskodnak a hatósági intézkedés végrehajtásáról.

Védelembe vett gyermek esetében elkészítik az egyéni gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinálnak és végeznek. Rendszeresen tartanak esetmegbeszéléseket, esetkonferenciákat, szakmaközi megbeszéléseket, konzultációkat.

A 2023. évben 68 gyermek esetében volt szükség védelembe vételi eljárás keretében történő gondozásra.

Ha a gyámhatóság elrendeli a gyermek megelőző pártfogását, a Központ esetmenedzsere együttműködik a VEVKH Hatósági Főosztálya Igazságügyi Osztályával és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ez 5 gyereket érintett.

1 gyermek esetében ideiglenes hatályú elhelyezés, 27 gyermek esetében nevelésbe vétel elrendelésére került sor. Családba fogadás keretében 3 gyermeket érintően történik gondozás.

Járási szinten biztosított speciális szolgáltatások nyújtása:

Kapcsolattartási ügyelet:

A Gyámhivatal és a Bíróság által szabályozott külön élő, kapcsolattartásra jogosult szülő/hozzátartozó és a gyermek felügyelt kapcsolattartásának biztosítására 28 alkalommal, összesen 6 gyermeket érintően került sor.

Jelzőrendszeri készenléti szolgálat:

2016. január 1-től a Központ készenléti telefonos ügyeletet működtet, melynek célja a munkaidőn túli és hétvégi időszakban felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítségnyújtás. A készenléti ügyeletet továbbra is az esetmenedzserek és a családsegítők biztosítják heti váltásban, forgó rendszerben.

Jogi tájékoztatásnyújtás:

A vészhelyzet okán a szolgáltatás megszüntetésre került. Veszprém Vármegyei Kormányhivatal ingyenes jogi tanácsadására irányítják a jogi problémákkal rendelkező klienseket.

Pszichológiai tanácsadás:

2022. október hónaptól Gyarmati Rita tanácsadó szakpszichológus, kognitív viselkedésterápiás konzultáns és pszichológia tanár biztosítja a szolgáltatást. Továbbá 2023 szeptemberétől Nedelka Erzsébet okleveles pszichológus is megbízott az intézményegységben ezzel a szolgáltatással, havi egy alkalommal 1x5 órában. A leggyakoribb problémák között szerepeltek továbbra is: magatartászavar, teljesítményzavar, önértékelési probléma, gyermeknevelési probléma, családi konfliktus, szülők válásának feldolgozása, kamaszkori krízisek, szuicid gondolatok, pánikbetegség, depresszió különféle mentális betegségek. Pszichológiai tanácsadás tárgyév október 31-ig 60 kliens 105 alkalommal vette igénybe.

Családkonzultáció, családterápia, családi döntéshozó konferencia:

A szolgáltatás a keszthelyi „Fészek a lelki egészségért” Egyesülettel kötött együttműködési megállapodás alapján, továbbá a Központ koterápiában dolgozó családkonzulens kollégák által, biztosított. A szolgáltatás formája önkéntes, zömében nem a gondozott családokkal végzett segítő beavatkozás. Zömében párkapcsolati, gyermekneveléssel kapcsolatos nehézségek okán kezdődnek. 14 családdal/párral összesen 58 alkalommal zajlottak (alkalmanként 1,5 órás) ülések.

Mediáció:

A Központban 3 fő rendelkezik mediátor képesítéssel, akik előre egyeztetett időpontban segítséget nyújtanak a családokban kialakult konfliktusok feloldásához, a megoldások felkutatásához, a konstruktív kommunikációhoz. 2023. évben 2 alkalommal 1 család ügyében történt konfliktuskezelői közvetítői eljárás.

Óvodai- és iskolai szociális segítés:

A köznevelési intézményekben folyó szociális támogató szolgáltatás bővítése, a gyermekek, tanulók tanulmányi előmenetelének támogatása, az esetleges veszélyeztetettségük megelőzése érdekében 2018. szeptember 1-től megjelent egy új típusú, járási szintű kötelezően biztosítandó speciális

szolgáltatás, melyet a Gyermekvédelmi törvény a Család- és Gyermekjóléti Központok feladatkörébe utalt.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szakember munkájának helyszíne a járásban működő nevelési-oktatási intézmények. Célja, hogy a gyermekek tanulmányi előmenetele, egészséges fejlődése, esetleges veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, a szociális munka eszközeivel támogatást nyújtson az intézménybe járó gyermekeknek, a gyermekek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak. Elsősorban preventív munkát végez.

A jogszabályoknak megfelelő, teljes létszámmal (3,5 fő) tudja a Központ biztosítani a rendszeres és folyamatos jelenléte és segítő szolgáltatást a járás összes köznevelési intézményében. A segítők előre meghatározott időbeosztás szerint vannak jelen az óvodákban és iskolában, ahol egyéni, csoportos közösségi szinteken nyújtanak preventív és problémakezelő beavatkozásokat. Jelen tanévben önálló szolgáltatási terv mentén végzik a feladatukat, kiépített jól működő kapcsolati háló által. A gyermekek egészséges fejlesztésében főként preventív programokkal pozitívan hatnak, a jelzőrendszer tagjainak együttműködésben hidat képezve működnek közre. Egyéni beavatkozásaik főként problémakezelő jellegűek, csoportos programokat osztályközösségeknek tartanak osztályfőnökök kérésére. (érzelmi intelligencia fejlesztése, konfliktuskezelés, bulling elleni küzdelem, szociometria, közösségépítés). Továbbá rendszeresen bekapcsolódnak a LEK programjaiba is.

Iskolai közösségi szolgálat:

Ennek keretében az óvodai- és iskolai szociális segítők szervezték meg és fogták össze a nyár folyamán az iskolai felzárkóztató programot, melynek során középiskolás diákok készítettek fel általános iskolás tanulókat az augusztusi pótvizsgára.

A 2023-es évben 4 diák nyújtott nagy segítséget mind a korrepetálásban, mind a szabadidő hasznos eltöltését célzó nyári napközis táborok lebonyolításában az egész nyár folyamán.

Jelzőrendszer járási szintű koordinálása:

A Központ veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő- és jelzőrendszert működtet a megelőzés érdekében. Koordinálja, szervezi és összehangolja azoknak a szakembereknek az együttműködését, akik bárhol, bármilyen formában kapcsolatba kerülnek a gyermekekkel és családokkal. A jelzőrendszer tagjaival jó kapcsolatot alakított ki a központ, folyamatos a kommunikáció a tagok között. A különböző szakemberek összehangoltan, közösen dolgoznak a családok, gyermekek segítésén, nehézségeinek megoldásán.

Gyermekek napközbeni ellátása

Bölcsőde

A bölcsőde, mint a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. A Ringató Bölcsőde a Szociális és Egészségügy Alapellátási Intézet önálló szakmai egységként, 5 gyermekcsoporttal és 62 férőhellyel működik.

Bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátását. A Gyvt. kiemeli az olyan kisgyermek felvételi lehetőségét, akinek szociális vagy egyéb ok miatt egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei gondozás, nevelés.

Városunkban a szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendelet értelmében a bölcsőde működési engedélyében meghatározott ellátási területen állandó lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező szülők gyermekei vehetők fel. A nem tapolcai lakos, de tapolcai munkahellyel rendelkező szülők gyermekeinek felvételére akkor van lehetőség, ha a lakóhely szerinti települési önkormányzat vállalja az egy gyermekre jutó önkormányzati támogatás megfizetését.

A bölcsődei gondozás-nevelés a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A kisgyermeknevelők és a szülők között az együttműködés érdekében fontos a kölcsönös bizalom kialakítása. Az intézmény közös programok szervezésével kínált alkalmat a beszélgetésre, egymás jobb megismerésére.

A szülők általában együttműködőek, a gyermekekkel kapcsolatos kéréseket teljesítették. 2023. évben gyermek veszélyeztetés gyanúja nem merült fel, ilyen irányú jelzést nem kellett tenniük a nevelőknek.

Gyermekek átmeneti gondozása

A Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé tartozik a helyettes szülői hálózat megszervezése és működtetése. Sajnos a hálózat létrehozása eddig nem történt meg a feladatot vállaló és a feladat ellátására alkalmas személy hiányában.

4. BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM

Tapolca Város Önkormányzata 2018. év decemberében fogadta el bűnmegelőzési koncepcióját. Az Önkormányzat számára kiváló alkalmat kínált a TOP-5.2.1-15-VE1-2016-00002 azonosítószámú „A tapolcai szegregátum társadalmi felzárkóztatása” című, 100%-os támogatási intenzitású projekt megvalósítási folyamata, amelynek forrásai fedezték az elkészítés költségét.

A 2019-2023. évekre szóló bűnmegelőzési koncepció főbb célkitűzései:

- **A közterületek rendjének fenntartása, a jogsértések visszaszorítása.** A közterületen történő bűncselekményeket a lakosság közvetlenül érzékeli és védekezési lehetőségei is korlátozottak. Ezért egyik legfontosabb feladat a közterület és a nyilvános helyek rendjének biztosítása. Kiemelt cél, hogy a – bárki által igénybe vehető – közterületen az emberek biztonságban érezzék magukat éjjel és nappal egyaránt. A megfogalmazott cél érdekében a kialakított kamerarendszer működtetése és fejlesztése prioritásként jelenik meg a következő időszakban.
- **A külső városrészekben, külterületeken az időszaki rendőri jelenlét biztosítása,** különös tekintettel az odavezető útszakaszokon.
- **A gyermek és fiatalkori bűnözés csökkentése.** Az említett korosztály célirányos preventív nevelésével az elkövetési hajlandóság csökkentésével.
- **A droghasználat és kábítószer-bűnözés kezelése, megelőzése** érdekében a fokozott hatósági tevékenység mellett, széleskörű intézményi és társadalmi összefogás szükséges. Szükséges továbbá a „legális szerek” ártalmosságának széleskörű megismertetése a potenciálisan veszélyeztetettek és családjaik körében.
- **A családon belüli erőszak megelőzése, megtörtént esetek megfelelő kezelése.** Erőszakos családban felnövekvő gyermek traumatizáltsága egész életüket végig kíséri, kiemelten fontos ezért a problémás családok segítése, a jelzőrendszer erősítése.
- **Az idős, egyedül élők fokozott védelme, biztonságuk növelése.** Az aktuális ügyektől elvonatkoztatva is szükséges az idősekről való gondoskodás, ennek részét kell, hogy képezze otthonuk védelme is.
- **Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja.** A leghatározottabb törekvéseink mellett is előfordulhat, hogy a város lakói közül áldozattá válnak. Segíteni kell az állami és civil áldozatvédelmi lehetőségek elérését, s koordinálni a veszélyekkel kapcsolatos korrekt és folyamatos tájékoztatást.
- **A Tapolcán fellelhető kedvezőtlen tendenciák visszaszorítása.** (pl. közlekedési balesetek, rongálások, közterületi bűncselekmények, rablások, zsebtolvajlások, stb.) Különösen fontos a városi gyorsajtás mérséklése.
- **A város közbiztonságának javításához szükséges rendszeres rendőri jelenlét biztosítása.** Gyors reagáló képesség az ellenőrzött bejelentéseket követően. A

lehetőségek függvényében támogatni (nem csak anyagi lehetséges) a járőrszolgálati tevékenységet.

2017. évben megalakult a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (a továbbiakban: KEF) közel 20 intézmény összefogásával. A KEF egyik vezető tisztségviselője Dobó Zoltán, Tapolca Város Polgármestere, a szakmai elnök pedig Labovszky Tamara. A KEF kutatásait felhasználva elkészíti a város drogstratégiáját. Működtetését az ÉN-KÉP-TÉR Alapítvány vállalta magára, hiszen az Alapítvány kezdeményezésére indult el az együttgondolkodás folyamata.

2023. évben a gyermek és fiatalok körében elkövetett szabálysértések száma 5, melynek következménye rendőrségi figyelmeztetés, továbbá 2 esetben fordult elő vétségnek minősülő cselekmény. 5 esetben ideiglenes megelőző távoltartás, 3 esetben bírósági megelőző távoltartás elrendelésére volt szükség. Családon belüli erőszak kiskorú szemtanúval 7 alkalommal valósult meg.

Családvédelmi koordinációért felelős szervként a települési önkormányzatok jegyzője lett kijelölve, 2023. évben Tapolca Város jegyzőjéhez 5 esetben érkezett jelzés családon belüli erőszak okán.

A Tapolcai Rendőrkapitánysághoz 2-2 alkalommal érkezett bejelentés gyermekelhelyezési problémáról, és a gyermek szüleivel szemben elkövetett támadásáról. 1 esetben gépkocsiban kábítószerrel foglaltak le gyermek jelenlétében és 1 alkalommal kaptak bejelentést gyermek eltűnéséről.

A Tapolcai Járásbíróság előtt tartási kötelezettség elmulasztásának vétsége miatt 3 eljárás volt folyamatban 2023. évben. Szülői felügyelet megszüntetése iránt 2023-ban nem indult eljárás. 2023. évben 103 kiskorú gyermeket érintő ügy volt folyamatban.

5. ÖSSZEGZÉS

Önkormányzatunk a 2023. évben a pénzbeli ellátások vonatkozásában eleget tett a törvényben megfogalmazottnak. A települési támogatások iránti kérelmek száma nőtt a korábbi évekhez képest, ennek oka, hogy egyre többen kerülnek létfenntartást veszélyeztető élethelyzetbe. Főként az aktív korúak ellátásban részesülők (egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, foglalkoztatást helyettesítő támogatás). Ezeknek az ellátásoknak nagyon alacsony az összege és évek óta nem emelkedik (pl. foglalkoztatást helyettesítő támogatás összege: 22.800 Ft/hó). Sok ügyfelünk „benn ragad” ezekben az ellátásokban, egészségi állapota miatt nem képes munkavégzésre, alacsony iskolai végzettsége okán nem talál munkát, illetve motiválatlanok, gyakran várják el a segítséget különböző intézményektől hivatkozva arra, hogy „kötelességük” segíteni. További támogatások bevezetésére nem volt szükség, tekintettel arra, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény több támogatást biztosít (ingyenes tankönyv, ingyenes étkezés biztosítása, évi 2 alkalommal további támogatás, egyéb kedvezmények igénybevétele) a rászoruló családok számára. Jogos igény esetén minden alkalommal segítséget nyújtott az Önkormányzat az anyagilag nehéz helyzetben levő családoknak. Célunk az, hogy a rászoruló családoknak valódi, hathatós segítséget tudjunk adni nehéz helyzetükből való kilábaláshoz.

A beszámoló alapján a gyermekvédelem helyi szereplőinek együttműködése megfelelő, a családok helyzetéről, a családokban felmerülő problémákról rendszeresen konzultáltak, közösen próbáltak segítséget nyújtani ezek megoldásában. Fontos, hogy a gyermekekkel, családokkal kapcsolatos problémák, veszélyeztető tényezők időben a Család- és Gyermekjóléti Központ tudomására jussanak, így hatékony, időben megkezdett, veszélyeztetettséget megelőző tevékenység indulhat, a gyermekek megfelelő testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének biztosítása érdekében.

A Gyvt. 94.§ (2) bekezdése értelmében a települési önkormányzatnak a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások vonatkozásában biztosítani kell a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását – 10000-nél több állandó lakos esetén a bölcsődei ellátást -, a gyermekek

átmeneti gondozását, másrészt az önkormányzat szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. Városunkban az előzőekben említett szolgáltatások csak részben biztosítottak. Hiányzik a helyettes szülői hálózat. Tekintettel arra, hogy a város mérete és a veszélyeztetett gyermekek száma indokolja, a jövőben is kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy megfelelően képzett, és személyiségében is a feladatra alkalmas nevelőszülőt találjunk.

Az utóbbi években megfigyelhető tendencia, hogy egyre több magatartás probléma, közösségben való alkalmazkodás nehézsége, teljesítmény szorongás, pszichoszomatikus tünetek, figyelemzavar, élethelyzeti krízisesk miatt kialakult feszültségek. A mobiltelefonok, tabletek kontrollálatlan használata (mind időben, mind tartalomban) negatívan befolyásolja a gyermekek fejlődését. A családok létbizonytalansága hátrányosan érinti a gyermekek testi és lelki fejlődését. Sok gyermeket frusztrál családja rossz anyagi helyzetet. Számos családnál jelent komoly problémát, hogy a szülő a mindennapi élethez szükséges anyagiak előteremtése céljából külföldön vállal munkát, a gyermek pedig itthon marad a nagyszülővel, vagy az egyik szülő dolgozik külföldön, az itthon maradó pedig próbál egyedül megküzdeni a gyermeknevelés nehézségeivel. A szülő hiánya sok esetben egyedül feldolgozhatatlan problémát jelent a gyermek számára.

A szakemberek egyre elterjedtebb problémának jelölik a gyermek „kiskirálykénti” funkcionálását a családban. Ezekben a családokban a szülők félnek a gyerekektől, a hisztitől. A gyerekek nem fogadnak szót a szülőknek, tiszteletlenül beszélnek és ezt a viselkedést engedik meg maguknak a pedagógusokkal szemben is. A szülők ráhagyó nevelési módszere negatívan befolyásolja a gyermek egész személyiségfejlődését.

Ahogy a korábbi években is megfogalmazzuk megoldatlan városunkban a gyermekek átmeneti gondozása. Helyi intézmény híján komoly szervezést igényel, hogy a rászoruló ügyfelek számára megfelelő segítséget tudjunk találni. Megoldást egy újabb, Tapolcán működő családok átmeneti otthona jelentene, melyet térségi összefogással, vagy esetlegesen e célra rendelkezésre álló pályázati források felhasználásával lehetne létrehozni, melyre sajnos a 2023. évben sem volt lehetőség.

Tapolca, 2024. április 17.

Dobó Zoltán
polgármester